

Нѣкогашнитѣ държавни и частни земи бѣха вече присвоени отъ азиатитѣ — побѣдители; изгубени бѣха зачатъцитѣ на просвѣтата; християнскитѣ храмове бѣха обрнати въ мусюлмански молитвени домове — джамии, осквернена бѣ обрядната светостъ; наложенъ бѣ тежъкъ данъкъ, а най-непоносимъ бѣ данъкътъ на роднитѣ дѣчица, отъ които грубитѣ завоеватели сж възпитаваха жестоки врагове на славянството—яничаритѣ. Въ обществения животъ грубиятъ произволъ и насилие царуваха; „правовѣрния“ мусюлманинъ разполагаше съ фактическото право въ всѣко врѣме да хвърли въ тъмница „гяурина“, даже безнаказано да го съсѣче.

Българскитѣ народъ бѣ обезоруженъ, ослабенъ, той нѣмаше вече срѣдоточие, не е могълъ да се сплоти и опълчи, за да даде побѣдоносенъ отпоръ на врага и да се освободи огъ робскитѣ вериги. Ядна бѣше сждбата на нашата красна земя; висша Божия сила доварди нейния родъ и племе отъ явна смъртъ!

„Люди зли“, „люди добри“. Земете нашитѣ народни пѣсни и узнайте, какви горѣщи сълзи е проливала и още пролива България, какви люти и ядни болки е прѣтърпѣла и още тѣрпи сиромашка България... Но, „не ще перо да пише български мжки...“ дума, обичниятъ синъ на България, незабравимиятъ Р. Жинзифовъ. Българскитѣ народъ беше безмълвна „рая“; нему прѣдстоеше да води безпирно упорита борба противъ грубата, въоржжена сила;—тя, безмълвната „рая“, въ лицето на своитѣ народни храбри защитници, систематизира народната кара и се опита да вразуми своитѣ угнетители. Тия защитници и родолюбци, които бѣха оставили роднитѣ си пепелища, скитници изъ дивния лѣсъ и изъ високи балкански